Beantwoording schriftelijke Kamervragen begrotingsrapporteurs ontwerpbegroting 2027 VRO

ALGEMEEN BEELD EN GROTE MUTATIES

VRAAG 1:

Vraag:
In hoeverre worden de dalende uitgaven voor de energietransitie en volkshuisvesting (vanaf 2029) ingegeven door de verwachte stijging van de uitgaven voor de huurtoeslag? Hoe beoordeelt u het risico dat de sterk stijgende uitgaven voor de huurtoeslag andere uitgaven op VRO-terrein op termijn kunnen verdringen? Welke mogelijkheden ziet u om deze uitgaven te beperken?

Antwoord:
Er is geen direct verband tussen de dalende uitgaven voor de energietransitie en volkshuisvesting en de verwachte stijging van de uitgaven voor de huurtoeslag. De uitgaven voor de energietransitie en volkshuisvesting dalen vanwege de afloop in tijdelijke middelen die hiervoor beschikbaar zijn. De stijgende uitgaven van de huurtoeslag komen met name door de veranderende macro-economische omstandigheden en hebben geen invloed gehad op andere (beleids)budgetten. Het heeft ook niet geleid tot verdringing in prioritering van opgaven. Er is geen noodzaak om de uitgaven van de huurtoeslag te beperken. Een beperking van de uitgaven van de huurtoeslag heeft geen positief effect op de andere budgetten op de VRO-begroting.

VRAAG 2:

Vraag:
Hoe denkt u de klimaatdoelstelling voor de gebouwde omgeving in 2030 te halen ondanks de daling van de uitgaven aan de energietransitie vanaf 2027?

Antwoord:
In de Prinsjesdagbrief van 15 september 2026 (Kamerstukken II 2026/27, 32813, nr. 1576) heeft de minister van KGG aangegeven dat het kabinet zich heeft gecommitteerd aan de klimaat- en energieopgave richting 2030, 2040 en 2050 en daarbij aangegeven dat in het voorjaar van 2027, indien nodig, aanvullende nationaal geborgde maatregelen hiervoor worden genomen.

Tot en met 2030 zijn voor de gebouwde omgeving middelen beschikbaar die vanuit het Klimaat- en energiefonds verstrekt zijn. Hiermee worden maatregelen zoals de ISDE, het Warmtefonds en de SVVE bekostigd. Ook heeft Nederland begin 2026 zijn Sociaal Klimaatplan ingediend bij de Europese Commissie, waarbij een deel van de via de Europese ETS2-heffing opgehaalde middelen weer kunnen worden ingezet voor maatregelen in de gebouwde omgeving. Dat gaat om informatie en praktische ondersteuning via het Energiehuis, een aanvulling voor het Nationaal Warmtefonds voor woningeigenaren zonder leenvermogen en voor vve’s. Ten slotte wordt momenteel gewerkt aan de vormgeving van de normering voor hybride warmtepompen bij vervanging van de cv-ketel, een maatregel die per 2029 voorzien is. In het voorjaar van 2027 wordt besloten over eventueel benodigde maatregelen voor de energietransitie richting 2040, waarbij ook de 2030-doelstellingen mee worden gewogen. Uit de Klimaat- en Energieverkenning 2027 zal blijken of de set aan maatregelen voldoende is om de doelen voor 2030 binnen bereik te brengen, of dat aanvullende maatregelen gevraagd zijn.

DOELEN EN ONDERBOUWING VAN BELEID

VRAAG 3:

Vraag:
Kunt u concrete en meetbare doelstellingen formuleren voor artikel 3 (Ruimtelijke ordening en Omgevingswet) en artikel 4 (Uitvoering Rijksvastgoedbeleid)?

Antwoord:
Deze vraag heeft dezelfde strekking als vraag 32 van de schriftelijke vragen bij de ontwerpbegroting 2027 van VRO, die vroeg naar concrete doelen voor beleidsprioriteit 2 (betrekking op artikel 3) en beleidsprioriteit 3 (betrekking op artikel 4). Ik heb toen als volgt geantwoord:

Wat betreft beleidsprioriteit 2 ‘Het borgen van integrale ruimtelijke keuzes (sectoraal overstijgend) en een goede

doorwerking daarvan' ben ik als minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening van Nederland. Dit omvat onder meer de nationale omgevingsvisie (de Nota Ruimte), grondbeleid, de uitvoering via het programma NOVEX waaronder de ruimtelijke arrangementen en de ontwikkelperspectieven, de Omgevingswet en ruimtelijke informatie. Voor de ruimtelijke ordening geldt dat de mate waarin de ruimtelijke inrichting door toedoen van nationaal beleid is veranderd lastig meetbaar is. Om die reden ligt het accent op het scheppen van de voorwaarden voor doeltreffend en doelmatig beleid. Met de Nota Ruimte geeft het Rijk zicht op de belangrijke opgaven in de fysieke leefomgeving en schept het Rijk de kaders waarbinnen, samen met medeoverheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers, uitvoering gegeven wordt aan deze opgaven. Daarmee worden de ruimtelijke keuzes integraal geborgd.

De Nota Ruimte bevat keuzes voor de fysieke leefomgeving die doorwerken in het (toekomstige) rijksbeleid en doorwerking vinden richting medeoverheden. Het oplossen van de opgaven, zoals verwoord in de Nota Ruimte, is sterk afhankelijk van de inzet van medeoverheden en andere vakdepartementen. Het ruimtelijk beleidsinstrumentarium is daarom grotendeels gericht op een goede doorwerking van de nationale omgevingsvisie in het (toekomstige) rijksbeleid en richting medeoverheden. Het Rijk draagt zorg voor deze doorwerking met de inzet van wet- en regelgeving, het moderniseren van het grondbeleid, het toegankelijk maken van betrouwbare en samenhangende ruimtelijke informatie en het maken van gebiedsgerichte afspraken binnen het programma NOVEX.

Om de doelmatigheid en doeltreffendheid te meten worden de Nota Ruimte, de uitvoeringsstrategie bij de Nota Ruimte, het NOVEX-programma, de Omgevingswet, grondbeleid allemaal periodiek gemonitord en geëvalueerd. Daarnaast wordt ook het gevoerde beleid periodiek gemonitord en geëvalueerd. In dit verband verwijs ik naar de periodieke rapportage over artikel 3 VRO 2020-2026 (Kamerstukken II 2025/26, 30985, nr. 71), die ik uw Kamer op 24 augustus jl. heb toegestuurd.

Wat betreft beleidsprioriteit 3 'Rijksvastgoedbedrijf: versnellen in uitvoering en vergroten van maatschappelijke waarde' heeft het RVB de ambitie om binnen haar grootschalige gebiedsontwikkelingen en herontwikkelingen van overtollig rijksvastgoed in totaal circa 60.000 woningen te realiseren, waarvan tweederde betaalbare woningen. Voor de periode tot 2030 worden 5.000 woningen gerealiseerd. Daarnaast benut het RVB tot 2030 de vastgoed- en grondenportefeuille voor 35 projecten voor de opwek van hernieuwbare energie, met een balans tussen maatschappelijke waarde en economisch resultaat.

VRAAG 4:

Vraag:
Wat is de reden dat de tabellen met doelen en kernindicatoren in deze ontwerpbegroting niet meer zijn opgenomen in de beleidsagenda? Kunt u een dergelijke tabel - met een selectie van de doelen bij de beleidsartikelen - weer toevoegen om invulling te geven aan de motie-Van der Lee c.s. (Kamerstuk 36 740, nr. 7)?

Antwoord:
Zoals aangegeven in mijn antwoord op vraag 32 van de schriftelijke vragen bij de ontwerpbegroting 2027 van VRO, ontbraken deze tabellen per abuis in de ontwerpbegroting 2027. Hieronder vindt u nogmaals de betreffende tabellen over de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de woningvoorraad, bijgewerkt tot en met de recentste Staat van de Volkshuisvesting (2025).

Tabel 1 Doelen en kernindicatoren woningvoorraad - beschikbaarheid

Doel	Kernindicator	Staat 2024	Staat 2025
Toewerken naar de realisatie van 100.000 woningen per jaar	Aantal gerealiseerde woningen	88.200 (2023)	82.400 (2024)
Voldoende plancapaciteit, 130%, voor de resterende bouwopgave van de woondeals (t/m 2030)	Aantal woningen in de plannen (netto plancapaciteit tot en met 2030 in absoluut aantal en als percentage van de resterende bouwopgave)	126% (najaar 2024)	127% (najaar 2025)
Bouw van 300.000 woningen door corporaties	Aantal gerealiseerde woningen door corporaties	14.300 (2023)	18.500 (2024)
Voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over gemeenten.	Sociale huurvoorraad (van corporaties) t.o.v. woningvoorraad (toegroeien naar 30%)	25,9% (2022)	27,2% (2025)
Bouwen voor ouderen	Aandeel ouderen in nieuwbouw	15,5% (2022)	14,9% (2023)
Doorstroming van ouderen verbeteren	Aandeel ouderen (65+) dat verhuisd is	4,5% (2023)	4,5% (2024)

Tabel 2 Doelen en kernindicatoren woningvoorraad - betaalbaarheid			
Doel	Kernindicator	Staat 2024	Staat 2025
Te hoge woonlasten aanpakken voor mensen met een laag inkomen	Aandeel hurende huishoudens met te hoge woonlasten (boven indicatieve huurquote)	8,0% (231.000) (2022)	5,8% (162.000) (2023)
Meer betaalbare woningen	Aantal woningen betaalbaar voor lage en middeninkomens	5.204.600 (2022)	4.652.000 (2023)

Tabel 3 Doelen en kernindicatoren woningvoorraad - kwaliteit			
Doel	Kernindicator	Staat 2024	Staat 2025
Verbeteren van de fysieke leefomgeving en vergroten van de veiligheid	Aandeel woningen in focusgebieden met Leefbaarheid zwak of lager	52% (2022)	54,7% (2024)
Verbeteren slechte woningen in 20 focusgebieden	Aandeel slechte 'woningvoorraad' in Leefbaarometer	6% (2022)	8,2% (2024)
Verminderen CO_2-uitstoot door de gebouwde omgeving. doel in 2023: restemissie 13,2 Mton in 2030	CO_2-uitstoot door de gebouwde omgeving (temperatuurgecorrigeerd)	18,8 Mton (2023)	19,2 Mton (2024)
Verlagen van het gasgebruik	Gasverbruik woningen (temperatuurgecorrigeerd)	222 PJ (2023)	235 PJ (2024)
Isoleren van 2,5 miljoen woningen met nadruk op uitfaseren slechte labels (E, F, G)	Aantal woningen met slechte labels (E, F of G)	16,7% (2024)	15,0% (2025)
Meer woningen aardgasvrij	Aandeel aardgasvrije woningen	10,1% (2023)	11,2% (2024)

THEMA: STIMULERING WONINGBOUW

VRAAG 5:

Vraag:
Kunt u voorzien in een meerjarige overzichtsconstructie voor woningbouw (bijvoorbeeld via een verdiepingsbijlage), waarin zowel begrotingsmiddelen (inclusief ontsluiting van woningbouwlocaties) als fiscale stimulering worden samengebracht en waarbij inzicht wordt gegeven in de uitgaven en mutaties na de reguliere begrotingshorizon, voor een periode van 15 jaar?

Antwoord:
Ik begrijp de wens voor meerjarig inzicht in de middelen voor woningbouw. Zoals genoemd in het coalitieakkoord, werkt het kabinet conform de aanbevelingen van de Studiegroep Begrotingsruimte aan een voorstel om de begrotingshorizon te verlengen van vijf jaar naar acht jaar. Hiermee kan voor een langere periode inzicht worden gegeven in de uitgaven en mutaties voor woningbouw en kan de lange termijn beter tot uitdrukking komen in het begrotingsbeleid. Tegelijkertijd is er Rijksbreed aandacht voor het vereenvoudigen van begrotingsstukken, onder meer door het verminderen van het aantal bijlagen. Zo is bij Voorjaarsnota 2025 besloten om niet langer verdiepingsbijlages te verplichten bij de ontwerpbegrotingen.

De gevraagde informatie is grotendeels beschikbaar in de budgettaire tabel bij artikel 1 'Volkshuisvesting' van de VRO-begroting, de begrotingen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de Miljoenennota en in reguliere Kamerbrieven. Indien omvangrijke mutaties plaatsvinden, zoals kasschuiven of verschuivingen tussen regelingen, worden deze inzichtelijk in de verschillende begrotingsstukken. Een additionele overzichtsconstructie zou daarom weinig nieuwe inzichten bieden, maar wel een aanzienlijke administratieve last met zich meebrengen.

VRAAG 6:

Vraag:
Kunt u het proces schetsen voor de toekenning van het gebiedsbudget voor grootschalige woningbouw vanaf 2029 en het daarbij geldende afweegkader? Kunt u daarbij voor de Kamer inzichtelijk maken hoe de afzonderlijke projecten op dit afweegkader worden beoordeeld?

Antwoord:
Het nieuw beschikbaar gestelde gebiedsbudget (à € 940 mln.) staat voor 2029 t/m 2033 op de begroting van VRO. De wijze waarop het gebiedsbudget zal worden toegekend wordt nog nader uitgewerkt. Het gebiedsbudget is primair bestemd voor de subsidiëring van publieke tekorten op gebiedsmaatregelen (niet zijnde infrastructuur

ten behoeve van bereikbaarheid) die als randvoorwaarde noodzakelijk zijn bij de woningbouwontwikkeling binnen de Nationaal Grootschalige Woningbouwlocaties. Denk hierbij aan: de aanleg van openbare ruimte, maatregelen ten behoeve van toekomstbestendigheid, duurzaamheid, energieoplossingen en het inperken van hinder van of het verplaatsen van bedrijvigheid. In lijn met het Actieplan Versnelling Woningbouw wordt onderzocht of en hoe deze maatregelen kunnen worden uitgebreid op het vlak van het thema sociaal maatschappelijk ten behoeve van de bouw van complete wijken (meer, sneller én beter). Per nationaal grootschalige locatie wordt onderzocht hoe groot de publieke tekorten zijn op deze maatregelen. In de loop van 2027 wordt dit verder uitgewerkt en is hier meer duidelijkheid over te verwachten.

VRAAG 7:

Vraag:
Kunt u toelichten wat het kader is voor tussentijdse aanpassingen in (de besteding van) het gebiedsbudget voor grootschalige woningbouw als risico's de komende jaren groter of juist kleiner zijn dan eerder ingeschat? Hoe voorkomt u dat publieke middelen weglekken naar marktpartijen en/of grondeigenaren? Hoe betrekt u de Kamer bij dergelijke afwegingen?

Antwoord:
Het kader voor tussentijdse aanpassing van het gebiedsbudget staat omschreven in de regeling gebiedsbudget. Als gemeenten een gebiedsmaatregel willen wijzigen, dan is daar conform de regeling de mogelijkheid toe via een wijzigingsverzoek. Deze wordt vervolgens op zijn merites beoordeeld. Het gebiedsbudget is uitsluitend bedoeld voor publieke tekorten op gebiedsmaatregelen die als randvoorwaarde noodzakelijk zijn voor de realisering van de beoogde woningaantallen. Jaarlijks wordt uw Kamer op de hoogte gehouden van de voortgang financiële regelingen van VRO.

VRAAG 8:

Vraag:
Welke effecten op de woningbouw verwacht u van het pakket van maatregelen voor de middenhuur?

Antwoord:
De maatregelen in de Impuls Betaalbare Huurwoningen, onderdeel van het actieplan en van de daarin opgenomen vijftig acties, zorgen voor een verbetering van het investeringsklimaat voor de nieuwbouw van middenhuurwoningen. Dat blijkt uit de doorrekening van de effecten van de maatregelen door SEO. De analyse laat zien dat een groter deel van de middenhuurwoningen door de maatregelen rendabel kan worden gebouwd. Daardoor gaan investeerders meer en eerder over tot investeringen in nieuwbouw van de deze woningen. Ik verwacht daarom dat de maatregelen ervoor zorgen dat er meer middenhuurwoningen worden gebouwd.

VRAAG 9:

Vraag:
Welke afweging ligt ten grondslag aan de keuze voor een objectsubsidie in plaats van andere maatregelen voor de bouw van middenhuurwoningen, zoals een structurele verlenging van de nieuwbouwopslag of een verhoging van de puntprijs?

Antwoord:
De objectsubsidie is een gerichte maatregel die direct de businesscase voor de verhuur van een nieuwgebouwde middenhuurwoning verbetert en heeft tegelijkertijd geen invloed op de betaalbaarheid voor de huurder. Deze maatregel zorgt ook voor een gelijker speelveld tussen woningcorporaties en private investeerders. Woningcorporaties krijgen na wijziging van de Woningwet de mogelijkheid om goedkopere geborgde financiering aan te trekken voor investeringen in middenhuur. De objectsubsidie is onderdeel van een breed pakket aan maatregelen, waaronder optimalisatie van de Wet betaalbare huur en verlenging van de nieuwbouwopslag. Uiterlijk 1 juli 2027 moet de Wet betaalbare huur zijn geëvalueerd. In deze evaluatie kijken de onderzoekers ook naar de nieuwbouwopslag. Op basis van deze evaluatie wordt bepaald of aanvullende maatregelen wenselijk zijn.

VRAAG 10:

Vraag:
Hoe informeert u de Kamer over de gevolgen van de risico's voor het realiseren van de doelen voor woningbouw?

Antwoord:

De Kamer wordt hierover jaarlijks geïnformeerd via de uitkomsten van de Primos Prognose en daarnaast via de voortgang van de financiële regelingen. De Primos Prognose bevat zowel een huishoudensprognose als een bouwprognose. Voor de bouwprognose zijn de data over woningbouwplannen, de verleende vergunningen en de aantallen woningen waarvan de bouw is gestart een belangrijke bron van informatie. Daarnaast houdt ABF Research rekening met (macro-)economische ontwikkelingen, juridische ontwikkelingen en risico's zoals stikstof en netcongestie. ABF Research publiceert jaarlijks een nieuwe Primos Prognose. Wanneer ontwikkelingen met betrekking tot risico's zoals stikstof, netcongestie of anderszins daar aanleiding toe geven, informeer ik uw Kamer daar ook los van Primos over. Zie bijvoorbeeld de Kamerbrief 'Voortgang woondealafspraken' van 15 april 2026 (Kamerstukken II 2025/26, 32847, nr. 1445). Daarnaast informeer ik uw Kamer jaarlijks over de voortgang van de financiële regelingen voor woningbouw in december, zie voor die laatste brief Kamerbrief 'Voortgang financiële regelingen woningbouw december 2025' van 12 januari 2026 (Kamerstukken II 2025/26, 32847, nr. 1402). In deze brief worden de regelingen periodiek geëvalueerd, waarbij ook wordt ingegaan op gebruik, knelpunten en risico's.

VRAAG 11:

Vraag:
Is al een inschatting te maken met welke kosten voor netbewust bouwen rekening moet worden gehouden in de gebiedsbudgetten voor grootschalige woningbouw?

Antwoord:
Zoals benoemd in het actieplan van de Taskforce Versnellen Woningbouw (actie 28), werk ik met koepels van bouwpartijen en netbeheerders aan afspraken over onder andere netcongestieneutrale concepten voor het aansluiten van nieuwbouwwoningen en bijbehorende functies. Denk aan slimmere afstemming van de energievraag binnen een gebied of de inzet van lokale opslag en opwek. Met behulp van deze concepten moet nieuwbouw en bredere gebiedsontwikkeling zoveel mogelijk doorgang kunnen blijven vinden, ook als reguliere inpassing op het net niet mogelijk is. Voor de kerst presenteer ik welke afspraken we hierover maken, ook over de kostenverdeling in dit kader. Daarmee is op dit moment dus nog geen specifieke inschatting te maken van de kosten waarmee rekening moet worden gehouden.

Uiteindelijk blijft het afhankelijk van het project, de specifieke locatie en lokale netsituatie welke maatregelen er genomen kunnen of moeten worden om tóch te kunnen bouwen, en welke kosten daarbij horen. Eventuele kosten van netbewuste maatregelen per project vragen om een afzonderlijke beoordeling van de aard van de maatregelen, de financiële gevolgen (inclusief mogelijke baten c.q. de kosten van niet bouwen) en de mogelijkheden voor bekostiging.

VRAAG 12:

Vraag:
Wat zijn de gevolgen van het feit dat de kosten van netbewust bouwen niet zijn meegenomen in het bepalen van de benodigde Rijksbijdragen voor woningbouw?

Antwoord:
Met netbewust bouwen wordt gedoeld op het verlagen van het piekverbruik van woningen. Ik werk aan landelijke regels voor netbewuste nieuwbouw, waarbij kosten worden meegewogen in de bepaling van de hoogte van deze norm. Ik ben voornemens deze landelijke regels per 1 januari 2028 in te voeren in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Soms is meer nodig of wenselijk dan alleen netbewust bouwen, namelijk om woningbouwprojecten 'congestieneutraal' in te richten, waarbij de wijk niet of nauwelijks voor extra piekverbruik zorgt op het net. Bijvoorbeeld door slimmere afstemming van de energievraag binnen een gebied of de inzet van lokale opslag en opwek. Zoals benoemd maak ik afspraken over de inzet van dergelijke concepten met de markt en netbeheerders, en speelt de kostenverdeling hierin ook een rol. In de beantwoording op vraag 11 gaf ik aan dat wat als meerkosten wordt bestempeld hierin genuanceerd ligt.

Voor de Nationaal Grootschalige Woningbouwlocaties zijn middelen beschikbaar in de vorm van het gebiedsbudget, die deels kunnen worden ingezet voor extra kosten als gevolg van netcongestie. Het gebiedsbudget is primair bestemd voor de subsidiëring van publieke tekorten die noodzakelijk zijn bij de woningbouwontwikkeling binnen de Nationaal Grootschalige Woningbouwlocaties, niet zijnde infra. Denk hierbij aan: de aanleg van openbare ruimte, maatregelen ten behoeve van toekomstbestendigheid en duurzaamheid en het inperken van hinder van of het verplaatsen van bedrijvigheid. Ook mogelijke extra kosten voor aanvullende maatregelen als gevolg van netcongestie kunnen hier onderdeel van zijn, omdat dit in sommige gevallen randvoorwaardelijk kan zijn voor de realisatie van de grootschalige woningbouw. Voor alle woningbouwprojecten (nationaal grootschalig, regionaal grootschalig, en overige) is de Realisatiestimulans beschikbaar om een deel van de eventuele kosten voor congestieneutraal of netbewust bouwen te kunnen dekken.

ONTWIKKELING IN APPARAATSKOSTEN EN SUBSIDIES

VRAAG 13:

Vraag:
Kunt u een overzicht geven van de taakstellingen per agentschap en ZBO? Kunt u de keuze voor de verdeling van de taakstellingen toelichten?

Antwoord:
De taakstellingen zijn meerjarig verwerkt op de begroting in lijn met de berekening en verdeling die het ministerie van Financiën heeft toegepast, vooruitlopend op de verdere uitwerking van de actieagenda Slagvaardige Overheid. De invulling van de taakstellingen wordt nog uitgewerkt. Om deze reden kan op dit moment het gevraagde overzicht nog niet worden verschaft. In lijn met de motie-Brekelmans (VVD) en Bontenbal (CDA) (Kamerstukken II 2026/27, 37020, nr. 8) die is aangenomen na de Algemene Politieke Beschouwingen 2026, zal de Kamer in het voorjaar van 2027 worden geïnformeerd over de besparingen per ministerie.

VRAAG 14:

Vraag:
Kunt u de komende jaren in de VRO-begrotingen de gevolgen toelichten van de taakstellingen voor efficiency en slagvaardige overheid?

Antwoord:
In navolging van de moties van het lid Van der Maas (VVD) c.s. (Kamerstukken II 2025/26, 36945, nr. 16) en het lid Van Dijck (PVV) (Kamerstukken II 2025/26, 36945, nr. 27) worden vanaf de ontwerpbegroting 2027 de beleidsagenda's aangevuld met een paragraaf Slagvaardige Overheid. In de paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop het betreffende departement de taakstellingen invult voor efficiency en slagvaardige overheid.

VRAAG 15:

Vraag:
Kunt u een overzicht geven van de taakstelling per subsidieregeling? Wat zijn eventuele gevolgen voor het halen van de beleidsdoelen?

Antwoord:
In het coalitieakkoord is afgesproken dat de subsidiebudgetten bij de departementen structureel worden verlaagd vanaf 2027. Deze taakstelling is verdeeld naar rato van de subsidieuitgaven per departement. Voor de begroting van VRO gaat het om een bedrag van € 5,5 mln. per jaar voor de jaren 2027 tot en met 2030 en € 0,4 mln. structureel vanaf 2031. Op zowel beleidsartikel 1 'Volkshuisvesting' als beleidsartikel 3 'Ruimtelijke ordening en Omgevingswet' wordt een aantal subsidiebudgetten gekort die zijn bedoeld voor diverse kleinere subsidies. Vanwege het relatief lage bedrag (zie tabel 4) zijn eventuele gevolgen voor het halen van de beleidsdoelen van deze artikelen beperkt. Op beleidsartikel 2 'Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit' bedraagt de taakstelling € 5,2 mln. voor de jaren 2027 tot en met 2030 en € 0,2 mln. structureel vanaf 2031. Een deel van dit bedrag betreft een verlaging in bijdrages aan andere departementen voor subsidies die via een ander departement verstrekt worden, in dit geval subsidies in het kader van Digitalisering en Innovatie. De subsidies die het meest zijn verlaagd op artikel 2 zijn uitgesplitst in tabel 4. Omdat het op de VRO-begroting gaat om een klein deel van de beschikbare subsidies voor de energietransitie in de gebouwde omgeving, zal de bezuiniging geen significant effect op de klimaatdoelen hebben.

Tabel 4 Subsidietaakstelling per beleidsartikel VRO (bedragen x € 1.000)					
	2027	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Art. 1 Volkshuisvesting	– 197	– 197	– 197	– 197	– 114
Art. 2 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	– 5.227	– 5.227	– 5.227	– 5.227	– 238
w.v. Biobased bouwmaterialen	– 1.500	– 1.500	-	-	-
w.v. SVOH	-	– 1.437	– 1.437	-	– 39
w.v. DUMAVA	– 100	– 100	– 1.000	– 1.000	-
w.v. Subsidies via EZK innovatie en digitalisering	– 1.790	– 1.790	– 2.790	– 4.227	-
Art. 3 Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	– 39	– 39	– 39	– 39	– 39
Totaal	– 5.463	– 5.463	– 5.463	– 5.463	– 391

STRATEGISCHE EVALUATIE AGENDA (SEA)

VRAAG 16:

Vraag:
Welke regelingen worden meegenomen in de (ex durante) evaluatie van financieel instrumentarium voor woningbouw?

Antwoord:
In de ex-durante evaluatie van het financiële instrumentarium wordt het financiële instrumentarium als geheel beschouwd. Hierbij wordt niet specifiek op regelingen ingegaan, maar wordt de samenhang van het instrumentarium, het stelsel van regelingen waarmee het Rijk woningbouw ondersteunt, beschouwd.

Het financiële instrumentarium bestaat uit de Realisatiestimulans, het Gebiedsbudget, de Woningbouwimpuls en regelingen voor de ondersteuning van grondaankopen door gemeenten en huisvesting voor specifieke doelgroepen. Meer informatie over dit stelsel is hier te vinden: Stelsel financiële regelingen woningbouw | Home | Volkshuisvesting Nederland.

Uit deze evaluatie kunnen uiteraard wel aanbevelingen voor de specifieke regelingen naar voren komen.

VRAAG 17:

Vraag:
Kunt u evaluaties van het Warmtefonds en evaluaties van volgende tranches van de regeling DUMAVA toevoegen aan de SEA?

Antwoord:
Ja, we kunnen die evaluaties toevoegen aan de SEA. Het voornemen is om eind 2027 een evaluatie te starten van het Nationaal Warmtefonds die naar verwachting in 2028 zal worden afgerond. De DUMAVA is in 2026 geëvalueerd (Evaluatie DUMAVA 2022-2025). In 2030 volgt een evaluatie ex post van de volgende tranches.

VRAAG 18:

Vraag:
Kunt u ervoor zorgen dat alle onderdelen van het Nationaal Isolatieprogramma en de intensivering daarvan met het Nationaal Isolatie Offensief in samenhang worden geëvalueerd?

Antwoord:
Ja, daar waar relevant zal de evaluatie van de onderdelen van het Nationaal Isolatieprogramma en de intensivering daarvan in samenhang gebeuren met het Nationaal Isolatie Offensief.

In algemene zin herhaal ik hier het voornemen van het kabinet om rijksbreed het aantal evaluaties strategisch te beperken in lijn met de Kamerbrief over de Voortgang Slagvaardige Overheid van 26 oktober 2026 (Kamerstukken II 2026/27, 29362, nr. 412). Hiervoor worden rijksbreed de komende periode concrete opties uitgewerkt.